

Riktlinjer för detaljhandel med folköl inom KAS

Kommungemensam Alkoholhandläggning i Skaraborg

Riktlinjer är beslutade av:

Kommunfullmäktige § 114 i Gullspång kommun

Datum: 2016-06-20

Innehåll

Skyddslagstiftning.....	1
Kommunens ansvar	1
Folköl	2
Anmälan och egenkontroll	2
Tillsyn och kontroll	3
Kontrollköp	3
Avgifter och sanktioner	3
Överklagan.....	3

Skyddslagstiftning

Alkohol är ingen vanlig handelsvara och är förknippad med en anmälningsskyldighet. Det ställs höga krav på den som bedriver handel med, eller servering av folköl.

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. En av hörnstenarna är att verka för alkoholfria ungdomsår och som ett led i detta finns åldersgränser för detaljhandel och servering av alkoholdrycker i alkohollagen (2010:1622).

Kommunens ansvar

I Gullspång kommun är det vård- och omsorgsnämnden som ansvarar för tillsyn över detaljhandel med folköl. Kommunens tillståndshandläggare jobbar med att se till att information om lagen som reglerar dessa folköl finns, samt att kontrollera att denna lag efterföljs.

De kommunala riktlinjerna redogör för vad som gäller vid försäljning av folköl och även vad kommunen har för skyldigheter och rättigheter i tillsynsfrågan.

Målet är att tillsynen ska bedrivas så effektivt och aktivt som möjligt, både ur tillsynsmyndighetens och ur försäljningsställets perspektiv.

Folköl

Öl klass II (folköl) är en alkoholdryck som har en alkoholhalt som överstiger 2,25 men som understiger 3,5 volymprocent. Öl med högre alkoholhalt klassas enligt alkohollagen som starköl och får endast säljas på Systembolaget.

En förutsättning för detaljhandel med folköl är att försäljningsstället är godkänt som stadigvarande livsmedelslokal samt att ett brett sortiment av matvaror tillhandahålls för försäljning i butiken. Utbudet kan utgöras av ett flertal konserver, mejeriprodukter, charkvaror, torrvaror, bröd, grönsaker och frysta varor. Det ska även finnas ett sortiment av lättdrycker till försäljning i butiken som till exempel lättöl, läsk och vatten. Glass, godis, chips, kakor och liknande, samt kaffe och te anses inte uppfylla kravet på tillhandahållande av matvaror. Godiskiosker, tobaksaffärer, spel- och videobutiker får endast sälja folköl om de samtidigt uppfyller ovanstående krav.

Vid servering av folköl är det en förutsättning att det serveras mat. Minimikravet kan anses vara uppfyllt om det exempelvis serveras pizza, varma smörgåsar, varm korv, hamburgare eller kebab. Det ska också finnas ett brett sortiment av lättdrycker såsom lättöl, läsk och vatten på serveringsstället. Servering av folköl ska ske med återhållsamhet och får inte föranleda några olägenheter i fråga om ordning och nykterhet.

Den som säljer eller serverar alkohol har ett ansvar att förvissa sig om att den som köper eller serveras har fyllt 18 år. Folköl får inte säljas eller serveras till någon som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel. Folköl får inte heller lämnas ut om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att olovligen tillhandahållas någon som inte uppfyller de två tidigare nämnda kraven – alltså så kallad langning.

Försäljning av folköl i butik liksom servering av alkohol på restaurang regleras i alkohollagen (2010:1622).

Anmälan och egenkontroll

För att sälja eller servera folköl måste en anmälan göras till den kommun vari verksamheten bedrivs. Det är inte tillåtet att sälja eller servera folköl innan anmälan har gjorts. Anmälan görs till tillståndsenheten i KAS-samarbetet på särskild blankett.

Den som säljer eller serverar folköl ansvarar för att alkohollagens regler följs och ska utöva särskild kontroll över försäljningen. För denna egenkontroll ska det tas fram ett skriftligt program. Av egenkontrollprogrammet ska det framgå hur försäljningsstället agerar för att säkerställa att reglerna i alkohollagen följs. Det är försäljarens skyldighet att se till att alkohollagens regler efterföljs och även denne som ansvarar för att se till att personalen har tillräckliga kunskaper i gällande lagar och regler vid försäljning av folköl.

Egenkontrollprogrammet ska skickas in till tillståndsmyndigheten i KAS-samarbetet. Vid tillsyn har kommun och polis rätt att kontrollera programmet. Avsaknad av egenkontrollprogram kan utgöra grund för åtgärd.

Tillsyn och kontroll

Kommunen och Polismyndigheten ansvarar för tillsynen över försäljning och servering av folköl. Inom KAS-samarbetet är det tillståndshandläggare på tillståndsenheten som utför den kommunala tillsynen som består av information och rådgivning, kontroll av verksamheten och egenkontrollprogrammet. Tillsynen kan genomföras samordnad med andra myndigheter eller enskilt.

Kontrollköp

I alkohollagen ges kommunen utrymme att genomföra kontrollköp på försäljningsställen som tillhandahåller folköl. Kontrollköpet genomförs av en person som ser ung ut men är minst 18 år. Kontrollköp är ett verktyg för dialog med näringsidkare som säljer folköl och ett kontrollköp kan inte utgöra grund för utredning eller sanktion enligt alkohollagen.

Avgifter och sanktioner

Kommunen får enligt alkohollagen ta ut en avgift av de som bedriver försäljning av folköl. Denna avgift anges i detta dokument *Bilaga 1* och avgiften har antagits av kommunfullmäktige i respektive samarbetskommun. Avgifterna är antagna i kommunfullmäktige och följer konsumentprisindex och omräkning sker vid behov årligen.

En person som säljer alkoholdryck i strid med alkohollagens bestämmelser, det vill säga till någon som inte fyllt 18 år eller som är märkbart berusad, eller om man misstänker langning, kan dömas till böter eller fängelse. Om försäljning sker utan rätt att sälja folköl är det fråga om olovlig försäljning av alkoholdrycker och säljaren riskerar även här böter eller fängelse.

Kommunen har möjlighet att förbjuda försäljning av folköl om olägenheter uppdragas. Dessa olägenheter kan bestå i exempelvis att reglerna för ordning och nykterhet inte följs eller att näringsidkaren säljer folköl till personer som inte fyllt 18 år. Kommunen kan förbjuda försäljning av folköl i sex månader om Alkohollagens regler inte följs. Om regelbrottet upprepas eller bedöms som allvarligt kan kommunen förbjuda försäljning i tolv månader. Om personalen bryter mot reglerna är det butiksägaren som bär ansvaret.

Utöver kommunens sanktioner kan det även, om Polismyndigheten eller åklagare bedömer det nödvändigt, bli fråga om straffrättsliga åtgärder.

Överklagan

Beslut som en kommun har fattat enligt alkohollagen kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ska lämnas eller skickas till beslutsfattande nämnd eller utskott. För att överklagandet ska kunna prövas måste handlingarna vara kommunen tillhanda senast tre veckor från den dag då berörd part fick ta del av beslutet.

Bilaga till Riktlinjer för folkölsförsäljning samt folkölsservering

Omfattning	Avgift
Folköl	1200 kr